

Modellers undervægt, - også et arbejdsmiljøproblem

Gennem de sidste uger har der atter været rejst debat omkring modellers vægt og sundhedstilstand i forhold til risiko for udvikling af en spiseforstyrrelse. En debat som bestyrelsen i Dansk Selskab for Spiseforstyrrelser, DSS, hilser velkommen.

Anledningen var den årligt tilbagevendende begivenhed i modebranchen, Copenhagen Fashion Week, hvor man endnu engang kunne se underernærede modeller på catwalken.

Etisk charter til modelbureauer

Debatten er tidligere blevet rejst, såvel i udlandet som i Danmark. I forbindelse med Copenhagen Fashion Week i 2008 besluttede modelbranchen i samarbejde med Landsforeningen Mod Spiseforstyrrelser, LMS, at udarbejde et etisk charter, som henstillede til modelbureauerne om at sørge for et bedre arbejdsmiljø for modellerne. Et af de konkrete eksempler var, at der skal være mad og drikke tilgængeligt for modellerne, når de arbejder. Tanken med dette tiltag var at forebygge spiseforstyrrelser hos modellerne, men formuleringerne var vage, og det var ganske frivilligt om modelbureauerne ville følge forslagene.

Det etiske charter blev den gang af DSS kaldt, de gode viljers holdeplads, og ifølge DR1s reportage "De syge modeller" sendt d.3.februar 2011, er der meget som tyder på, at de stadig er parkeret der.

Modeller med BMI under 18,5

Det fremgik tydeligt af DR1's reportage, at det ikke er tilstrækkeligt at henstille til modelbureauerne om at være opmærksomme på modellernes vægt og sundhedstilstand. Skønhedsidealet i branchen er ofte ikke foreneligt med opretholdelsen af en normalvægt på minimum BMI 18,5, og det tynde kropsideal med ledsagende urimelige vægtkrav er således et arbejdsvilkår for de ofte unge kvinder, som arbejder i modelbranchen. Det er tankevækkende, at det er så svært at få en lovgivning på området, når det tynde kropsideal er et arbejdsvilkår og samtidig et alvorligt arbejdsmiljøproblem for modellerne.

Fra modelbureauernes side argumenteres der med, at meget slanke mennesker sygeliggøres, og det kan naturligvis heller ikke være meningen. Befolkningsundersøgelser omkring højde- og vægtudvikling hos unge og voksne i de vestlige lande viser imidlertid, at det for det store flertals vedkommende ikke er muligt at have et BMI på under 18,5 uden samtidigt bevidst systematisk at regulere vægten ved eksempelvis at spise restriktivt, kaste op eller overmotionere.

Lovgivning for undtagelsen eller flertallet?

Når der lovgives på andre områder i forhold til Arbejdsmiljø, eksempelvis omkring tunge løft, er der en lang række krav, som sigter mod at beskytte medarbejderne mod tidlig nedslidning og arbejdsskader. Retningslinjerne er således udarbejdet ud fra viden omkring, hvad der er godt og ikke skadeligt for flertallet. Det betyder ikke, at man ikke vil kunne finde enkelte medarbejdere, som ville kunne klare at løfte lidt tungere byrder, men er man parat til at løbe risikoen? Tvivlen skal komme flertallet til gode, og derfor skal der også i forhold til modellers "arbejdsredskab", kroppen, laves ganske faste rammer for at beskytte de fleste, som ikke naturligt har et BMI under 18,5.

I Spanien og Italien har man på baggrund af konkrete tilfælde af alvorlig anoreksi blandt modellerne valgt at lovgive på området i form af fastsættelse af en nedre vægtgrænse på BMI 18 og påbudt lægeundersøgelse med vægtkontrol. Også i England er der påbudt lægeundersøgelse, før modellerne får adgang til catwalk.

Der er således i andre EU lande, som vi på mange måder i øvrigt sammenligner os med, taget et meget mere håndfast skridt i retning af at undgå underernærede modeller og dermed også at påvirke forbrugeren med et usundt og farligt skønhedsideal.

Betydning af lovgivning

BMI og undervægt er imidlertid ikke den eneste parameter til at opdage en spiseforstyrrelse. Der er også mange eksempler på modeller, som i øvrigt har en adfærd i forhold til spisning og vægtpineri, som øger risikoen for at udvikle en alvorlig spiseforstyrrelse.

Man kan således ikke via lovgivning fuldstændigt forhindre, at modeller udvikler en spiseforstyrrelse, eller forhindre at piger med en spiseforstyrrelse kan arbejde som model.

Men lovgivning på området har en stærk signalværdi og en klar stillingtagen til at vi ikke ønsker at fremme et usundt skønhedsideal. En klar udmelding fra politisk side kan bidrage til, at der i modelbranchen kommer andre størrelser på catwalken, og dermed mindre pres på de unge kvinder, endvidere at der bliver en større opmærksomhed omkring undervisning og rådgivning til modellerne omkring sundhed og risikofaktorer i forhold til at udvikle en spiseforstyrrelse.

Uerfarne på arbejdsmarkedet

I den forbindelse er det vigtigt at huske, at nogle af modellerne er meget unge, og det kunne være rimeligt for at beskytte de yngste ved, at der indføres en nedre aldersgrænse for modelarbejde på catwalk. Der er klare krav til unges arbejde i øvrigt, hvorfor så ikke for modelarbejde?

Det er for de yngre modelleres vedkommende måske første gang, at de er på arbejdsmarkedet. De er uerfarne og i kraft af deres alder ikke på samme vis i stand til at stille krav og sætte grænser i forhold til deres arbejde, som voksne er. Endvidere er kroppen hos en 13-15 årig pige ikke fuldt udviklet, derfor er det for de fleste pigers vedkommende ikke muligt at holde vægten på samme niveau uden at reducere maden og/ eller benytte andre vægtreducerende metoder, f.eks. at kaste op. Forældrene har naturligvis også et stort ansvar for hvad de tillader deres børn at deltage i, hvorfor de skal informeres bedre om arbejdsforhold og risici i branchen.

Farlige rollemodeller

Ved at lovgive omkring BMI og sætte en aldersgrænse ved 16 år, ville man på den ene side kunne mindske risikoen for at modellerne udvikler en spiseforstyrrelse og på den anden side hindre ekstremt tynde modeller i at blive eksponeret på catwalks, i blade og i de mange modelserier i TV.

Det drejer sig nemlig ikke blot om modellernes tarv men også om at begrænse den indflydelse, som dette urealistiske skønhedsideal har på andre unge. Så længe skønhedsidealet i modebranchen til stadighed er tydeligt usundt og undervægtigt, fremmes almindelige unges kvinders utilfredshed med deres krop og dermed deres ønsker og bestræbelser på at blive tyndere,

hvilket for en mindre dels vedkommende risikerer at udvikles til alvorlige spiseforstyrrelser med såvel anorektiske som bulimiske symptomer.

Sag for politikerne

Når det handler om arbejdsmiljø, er det traditionelt fagforeningerne, som er på banen og kæmper for medlemmerne rettigheder.

I dette tilfælde er der derfor interessant, at diskussionen i lang tid er foregået mellem andre aktører dvs. DSS og andre fagfolk, som arbejder med spiseforstyrrelser, interesseorganisationerne LMS og pårørendeforeningen PS- landsforeningen og modebranchens repræsentanter. Men i 2009 begyndte diskussionens hovedpersoner heldigvis at blande sig i debatten og oprettede samtidig foreningen Danske Modeller, DaMo. Det er vigtigt at komme i dialog med modellerne, dels for at forebygge arbejdsskader hos den enkelte model, dels for at gøre dem bevidste omkring det ansvar, de har i forhold til de unge kvinder, der påvirkes af det kroksideal, som fremvises på catwalk.

Det er positivt og et vigtigt skridt i den rigtige retning, at der i foråret er planlagt en høring i folketinget om problemstillingen omkring underernærede modeller. Det er på tide, at dette problem får politikernes bevågenhed.

Dansk selskab for Spiseforstyrrelser, DSS er en tværfaglig forening for behandlere og forskere, der arbejder med spiseforstyrrelser som speciale. Bestyrelsen for DSS vil opfordre landets politikere til at skærpe opmærksomheden omkring de danske modelleres arbejdsvilkår, og til at stramme lovgivningen med henblik på at forebygge udvikling af spiseforstyrrelser i modelbranchen.

København d. 23/2 2011

Formand Mette Waadegaard, overlæge

Næstformand Loa Clausen, psykolog

Webansvarlig Lene Kiib Hecht, klinisk diætist

Kasserer Inger Becker, distriktssygeplejerske

Sekretær Dorte Nønnen Graakjær, socialrådgiver

René Klinkby Støving, overlæge

Carsten Køhler, overlæge

Annette Rothenborg, afd. sygeplejerske

Helle Koch Christensen, distriktssygeplejerske

